Beste collega’s,

Gisteravond heeft de gemeenteraad van Schiermonnikoog een **motie** aangenomen m.b.t. tot het probleem: **PFAS in drinkwater.**

Er is ook besloten deze motie (met begeleidende brief) ter kennisname door te sturen aan de gemeenteraden van de andere Waddeneilanden.

Bij deze de stukken, met het verzoek deze onder de aandacht te brengen van jullie **gemeenteraad**.

Met vriendelijke groet,

Tineke Toren
raadsgriffier

telefoon 06 15852102
t.toren@schiermonnikoog.nl

Schiermonnikoog4GlobalGoals
Samen op weg naar
EEN DUURZAME WERELD

gemeente
SCHIERMONNIKOOG

Nieuwestreek 5
Postbus 20, 9166 ZP
Schiermonnikoog
(0519) 535050

www.schiermonnikoog.nl

Gemeenteraad Schiermonnikoog, in de vergadering bijeen d.d. 20 oktober 2026.

Bijlage bij de motie ‘PFAS in drinkwater’

Schiermonnikoog, 12 oktober 2026

Geachte l.S.,

Ter bescherming van de kwaliteit van het drinkwater op Schiermonnikoog hebben wij een toelichting opgesteld bij de motie PFAS in het drinkwater. Aanleiding hiervoor zijn de beschikbare metingen van PFAS in het drinkwater en de vraag welke maatregelen mogelijk zijn om de concentratie op het eiland te verlagen. Deze gegevens zijn door SchierLab onder de aandacht gebracht.

Wat is het probleem?
Volgens het nieuwsbericht ‘Drinkwater op Schiermonnikoog veilig om te drinken’ (2026) heeft Greenpeace aandacht gevraagd voor de gevolgen van PFAS-vervuiling in Nederland. Uit dit onderzoek blijkt dat de waarden op Schiermonnikoog hoger liggen dan de richtlijn van het Rijksinstituut voor Gezondheid en Milieu (RIVM). Volgens Vitens Waterexpertisecentrum bedroeg de som van de gemeten PFAS ongeveer 4 nanogram pet liter (ng/l) drinkwater in 2024, ongeveer 5 ng/l in 2025 en ruim 7 ng/l in de eerste helft van 2026. De richtlijn van het RIVM gaat uit van een concentratie PFAS van 4,4 ng/l. Deze richtlijn is echter niet gelijk aan de wettelijke norm van 100 ng/l (RIVM, z.d.). Daardoor geven de gemeente Schiermonnikoog, Vitens en het RIVM aan dat het drinkwater momenteel voldoet aan de wettelijke eisen en veilig is om te drinken. Daarbij pleit Vitens voor een aanpak bij de bron. Verontreiniging voorkomen is de enige manier om PFAS te reduceren volgens Vitens (2026). De motie beweert dus niet dat er sprake is van onveilig drinkwater; ze vraagt aandacht voor de vraag hoe we de huidige concentratie kunnen verlagen en verdere stijging kunnen voorkomen.

Waarom alleen maatregelen aan de bron niet genoeg is
Wij onderstrepen dat het voorkomen van verontreinigingen noodzakelijk is om te voorkomen dat nieuwe PFAS in het milieu en de drinkwaterbron terechtkomt. Echter is dit niet hetzelfde als het verwijderen van PFAS die reeds in het grondwater en de drinkwaterketen aanwezig zijn. Daarom willen wij onderzoeken hoe wij de huidige concentratie zo snel mogelijk kunnen verlagen. Volgens de informatie van de gemeente Schiermonnikoog in het artikel ‘Kraanwater is duinwater op Schiermonnikoog’ (2026) is het water uit de kraan ongeveer 25 jaar onderweg geweest. Dit onderstreept dat een verandering aan de bron niet automatisch snel zichtbaar wordt bij de drinkwaterwinning. Daarom willen we niet uitsluitend wachten op het langetermijneffect van preventie.

Wat zegt Deens onderzoek?
Onderzoek aan de Deense kust (Albers & Voutchkova, 2025) beschrijft dat PFAS zich kan bevinden in zeespray en via de lucht op het land kan neerslaan, waarna het na neerslag in ons grondwater terecht kan komen. In dit onderzoek werd nadrukkelijk aan de kust PFAS aangetroffen zonder een duidelijke lokale bron. Dit maakt zeespray een mogelijke verklaring die voor Schiermonnikoog onderzocht moet worden.

Ervaringen op Fanø
Het Deense waddeneiland Fanø heeft aanvullende zuiveringen toegepast om de PFAS uit het drinkwater te verwijderen. Zij hebben daarvoor ionenwisseling gebruikt, waarbij het water langs speciale harsen stroomt die opgeloste stoffen, waaronder veel PFAS binden. Het waddeneiland Fano heeft na implementatie geen aantoonbare PFAS meer aangetroffen in het drinkwater (Hansen, 2023). Deze technieken kunnen geschikt zijn voor Schiermonnikoog. Rekening houdend met de capaciteit, implementatie, kosten en aansluiting vraagt deze motie om eerst een optie te onderzoeken en niet vooraf een techniek vast te leggen. Met als doel om zo snel mogelijk de PFAS-concentratie in ons drinkwater te verlagen.

Financiering en vervolgstappen
De motie vraagt het college te onderzoeken of een deel van de middelen ‘Meer water voor Schiermonnikoog: waterkoesterprojecten’ kan worden ingezet voor onderzoek, een pilot en de voorbereiding van een mogelijke installatie. Als deze middelen niet inzetbaar blijken, kan het college samen met Vitens andere financieringsmogelijkheden onderzoeken. Het onderzoek moet duidelijk maken welke technieken in aanmerking komen, wat de kosten en uitvoeringsmogelijkheden zijn. Wij verzoeken het college om de gemeenteraad te informeren over deze uitkomsten.

Met zorg voor de toekomst kunnen we de bronaanpak blijven steunen en tegelijk onderzoeken wat we nu kunnen doen om ons drinkwater zo schoon mogelijk te maken.

Y.W. Groendijk
Namens Schiermonnikoogs Belang

Bronvermelding
Albers, C. N., & Voutchkova, D. (2025). Sea spray aerosols can be a source of PFAS pollution in coastal aquifers. Environmental Science: Advances, 4(12), 2069–2078. https://doi.org/10.1039/d5va00181a

Gemeente Schiermonnikoog. (2026, 24 september). Drinkwater op Schiermonnikoog veilig om te drinken. https://www.schiermonnikoog.nl/drinkwater-op-schiermonnikoog-veilig-om-te-drinken

Gemeente Schiermonnikoog. (z.d.). Omringd door water. https://www.schiermonnikoog.nl/omringd-door-water

Hansen, F. A. (2023, 4 april). Så har Fanø Danmarks reneste vand. Fanø Posten. https://fanoeposten.dk/saa-har-fanoe-danmarks-reneste-vand/

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu. (z.d.). *PFAS in drinkwater*. https://www.rivm.nl/pfas/drinkwater

Vitens. (2026, 22 september). *Ook Vitens maakt zich zorgen over toename PFAS in de bodem*. https://www.vitens.nl/over-vitens/pers-en-nieuws/nieuws/ook-vitens-maakt-zich-zorgen-over-toename-pfas-in-de-bodem

Vitens Waterexpertisecentrum. (z.d.). Analyse-overzicht reinwater Pb: Schiermonnikoog.

MOTIE Vreemd aan de orde van de dag

De raad van de gemeente Schiermonnikoog in de vergadering bijeen dd 20 oktober 2026

Onderwerp: PFAS in drinkwater

Constaterende dat:

- in het drinkwater van Schiermonnikoog PFAS wordt aangetroffen en de beschikbare metingen een stijgende trend laten zien;
- deze concentraties boven de door het RIVM gehanteerde richtwaarde liggen;
- maatregelen aan de bron niet op korte termijn leiden tot een daling van de PFAS-concentratie in het gewonnen drinkwater;
- Deens onderzoek laat zien dat PFAS via zeespray het grondwater kan bereiken; Overwegende dat:

- bronmaatregelen noodzakelijk zijn om te voorkomen dat nieuwe PFAS in het milieu en de drinkwaterbron terechtkomt;
- echter dit niet hetzelfde is als het verwijderen van PFAS die reeds in het grondwater aanwezig is;
- aanvullende zuivering mogelijk kan helpen om de PFAS-concentratie te verlagen;
- de ervaring op het Deense waddeneiland Fanø aanleiding geeft om ionenwisseling en andere bewezen technieken te onderzoeken;
- de middelen voor ‘Meer water voor Schiermonnikoog: waterkoesterprojecten’ mogelijk een kans bieden om dit onderzoek te ondersteunen.
- de drinkwatervoorziening een essentiële voorziening is voor inwoners, ondernemers en bezoekers van het eiland;

Verzoekt het college / roept het college op om:

- samen met Vitens op korte termijn te onderzoeken hoe PFAS uit het huidige drinkwater kan worden verwijderd;
- de ervaringen op Fanø te betrekken en ionenwisseling te vergelijken met andere PFAS-verwijderingstechnieken, inclusief kosten en uitvoerbaarheid;
- te onderzoeken of een deel van de middelen voor “Meer water voor Schiermonnikoog: waterkoesterprojecten” hiervoor kan worden ingezet, binnen de voorwaarden van dit budget;
- de gemeenteraad te informeren over de resultaten van het onderzoek, inclusief een concreet voorstel voor realisatie, de benodigde investering, en het tijdpad;

Ingediend en ondertekend door:

De fractie van: Schiermonnikoogs Belang

Deze motie is aangenomen/~~verworpen~~ in de raadsvergadering van 20 oktober 2026

Stemmen voor: 9 Stemmen tegen: 0

De griffier (T. Toren) Voorzitter (H. Meendering)